

Veckans växt v. 50 2011

Julgran, rödgran, *Picea abies*

På norra halvklotet kan man finna trettiofem olika arter av *Picea*. *Picea abies*, rödgran, kallas även vanlig gran, medan den på engelska kallas Norway spruce.

I Sverige finner vi rödgran viltväxande i hela Sverige med undantag för de sydligaste delarna, där den förekommer planterad. Den växer med ytliga rötter och trivs i fuktig näringsrik mark. Gran är en av Sveriges viktigaste exportvaror där den både används som virke och för att framställa terpentin. Arten är känd sedan medeltiden, och enskilda individer kan bli upp

till 400 år. Granen kan nå en höjd på 50 m med en omkrets på upp till fem meter. De enskilda barren är placerade ett och ett med en långsmal infästning på grenen. De är 1-2 cm långa med mörkt gröna toppar och sitter mellan åtta och tio år innan de faller av.

I Sverige säljs årligen ca 3 miljoner julgranar. 2,8 miljoner av dessa beräknas vara odlade i Sverige medan resten importeras, huvudsakligen från Danmark. Av de julgranar som säljs är ca 80 % rödgran. Andra arter som används till julgran är nordmannsgran eller kungsgran (*Abies nordmanniana*) och blågran (*Picea pungens*), vilka ofta är importerade från Danmark. Det finns också en viss produktion av dessa arter i södra i Sverige. Under 2001 odlades i Sverige "pyntegrön" och julgranar på en yta av 368 ha.

Under lång tid tillbaks har det varit tradition att ta in vintergröna växter vid vintersolståndet i många kulturer. Denna tradition fanns också här i norden hos våra vikingar. Dock dröjer det fram till 1605 i Strasbourg, Tyskland, innan en

julgran sätts in i samband med julfirandet. Först på 1700-talet kom seden med julgran till Sverige där den infördes på slott och herrgårdar. Under 1800-talets första hälft började man se julgranar i de svenska hemmen, men det skulle dröja lång tid tills det fanns i nästan varje stuga.

Läs mer:

- Odlar barrväxter Brita Johansson
- Virtuella floran <http://linnaeus.nrm.se/flora/barr/pina/picea/piceabi.html>
- Julgransodlingar i Sverige – utbud, efterfrågan och lönsamhet. Linda Paulmann. Institutionen för skogens produkter och marknader. Uppsala Examensarbeten ISSN 1651-4467
- Traer rötter i kulturhistorien, Olav Skard

Text och foto: Katarina Wedelsbäck Bladh

